І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArclay 7-4125
УНСоюзу: BArclay 7-5337

РІК LXXIV. Ч. 101. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, СУБОТА, 3-го ЧЕРВНЯ (JUNE) 1967 No. 101. VOL. LXXIV.

— ОСТАННІ ВІСТІ —

П'ятниця, 2 червня, 1967

В АМЕРИЦІ

ДИРЕКТОР ЕФ БІ АЙ ЕДГАР ГУВЕР заявив, що ті провідники боротьби за рівні громадянські права, які нінавають окремі міста, де цього літа мають відбутися заворушення на тлі боротьби за громадянські права, роблять злочинне діло, бо цим способом накликають до заворушень по більших містах. Гувер нікого не назвав по імені, але з промов д-ра Мартина Лютера Кінга та Стоклі Кармайкела виходить, що він мав їх на увазі. Д-р Кінг на одній конференції в Ню Йорку передбачав, що цього літа будуть расові заворушення в Ню Йорку, Клівленді, Шикаго, Лос Анджелесі, Вашингтоні, Нюарку і Овкленді в Каліфорнії. Подібно заявляв і студентський провідник Кармайкел.

ВИДАТКИ НА ІНВЕСТИЦІЇ В КВІТНІ збільшилися на 600 мільйонів, як повідомляє Департамент Торгівлі. Це збільшення інвестицій на фабричні цілі свідчить про те, що економіка цієї країни збільшується. В березні ц.р. видатки на фабричні інвестиції збільшилися тільки на 300 мільйонів дол. В минулому році інвестиції на фабрики збільшувалися місячно пересічно на один мільйон долярів. Одна третя збільшення інвестицій в квітні спричинена тим, що збільшилися видатки на оборонні цілі.
нному відношенні.

СЕКРЕТАР ОБОРОНИ РОБЕРТ МакНАМАРА дозволив секретареві фльоти видати 800,000 дол. на те, щоб ствердити, що коштувало б відновити старий бойовий корабель „Ню Джерзі" та приготовити його до служби в фльоті під час війни у В'єтнамі. Секретар фльоти Пол Г. Ніці має зарядити, щоб зроблено перші кроки в тому напрямі, щоб „Ню Джерзі" міг виконувати свою службу при фльоті. Тепер цей бойовий корабель стоїть в порті між старими кораблями недалеко Філядельфії. На складі стоять ще такі бойові кораблі: „Айова", „Висконсин" і „Мізурі".

ІНЖЕНЕРИ ПЛЯНУЮТЬ 400-ОСОБОВУ літаючу фабрику, яка кружлятиме довкола Землі в безповітряній і невагомій частині космосу. Будову цієї космічної фабрики пропонують інженери Компанії Даглес Роберт Л. Джервейс і Верн Д. Кіркленд. Вона мала б працювати в 1990-их роках. Та для підготови цієї фабрики велика вони плянують вже у 1980-их роках збудувати меншу космічну фабрику, я яка кружляла б довкола Землі тільки 32 особи. Ці 32 особи мали б виконувати промислові процеси в невагомих просторах: рафінувати метали, холодне зварювання та продукувати стерилізовані ліки.

СЕНАТ ЗАКІНЧИВ АКЦІЮ НАД ПРОЄКТОМ про податкові полегші для бізнесменів, які були припинені в жовтні 1966-го року, щоб спинити інфляційний тиск на економіку. Палата Репрезентантів схвалила цей законопроєкт 25-го травня, і тепер його вислали до підпису Президента. Згідно з цим пляном бізнесмени заробліть від державної скарбниці впродовж найближчих чотирьох років коло 1.7 більйона дол., бо на стільки менше заплатять податків. З цим проєктом пов'язана була справа фінансування виборчої акції кандидатів на президента. Конгрес вирішує цю справу окремо.

У СВІТІ

„КОМСОМОЛЬСКАЯ ПРАВДА" З 31 ТРАВНЯ Ц.Р. ТВЕРДИТЬ, що Світлана Алілуєва-Сталіна почувається в Америці „нещасливою, як у в'язниці", що вона ні на ні хвилини бути самітною, а має завжди когось для охорони і що американські „агенти" контролюють писання її споминів. Той московський часопис передрукував статтю французької комуністичної „Ль'Юманіте" з гострими атаками проти Світлани та лайками проти Америки, яка ніби й зааранжувала всю її втечу і тепер готовить до друку книжку Світлани, наклепницьку проти СССР.

ЦЕНТРАЛЬНИЙ УРЯД НІГЕРІЇ ПЕРЕРВАВ УСЯКУ КОМУНІКАЦІЮ, суходільну і морську, до Східної провінції тієї африканської держави, яка проголосила власну самостійність. Центральний уряд заморозив теж усі грошові трансакції з Східною провінцією та перервав з нею всяку торгівлю. У трьох інших нігерських провінціях проголошено мобілізацію. Якщо центральному урядові не вдасться зліквідувати сепаратистського руху Східної провінції і привернути її до державної єдности, то інші провінції Нігерії заповідають так само проголошення власної державности.

АМЕРИКАНСЬКЕ ВІЙСЬКОВЕ КОМАНДУВАННЯ В САЙҐОНІ СВІДОМЕ великих хиб в південно-в'єтнамській армії, внаслідку яких та держава південно-в'єтнамська армія не є повновартним воєнним партнером та не здібна зберегти лад і спокій в запіллі, що було відвойоване від комуністичних партизанів. Південно-в'єтнамський старшинський корпус буцім-то перекупний, не має поваги і не вміє зберегти дисципліни. Але з політичних міркувань — американські керівні кола виминають одверту критику й тому й відкликано полковника Сесіля Гонікатта, що критикував команданта однієї південно-в'єтнамської дивізії, генерала Фан Тронг Чінна, назад до Америки. З того часу та дивізія стала ще поганішою — твердять кореспонденти з В'єтнаму.

МОСКВА ЗАПРОПОНУВАЛА ІНДІЇ, що продасть їй 200 бомбардувальників найновішого типу „СУ (Сухой)-7", що мають здатність летіти із швидкістю 1.060 миль на годину у висоті 36.000 стіп. Індія закупила вже в СССР і в ЧСР 500 танків. Західні держави, зокрема ЗДА, стурбовані такими воєнними закупами Індії, яка внаслідку не тільки занедбує своє сільське господарство і збільшує щорічну загрозу голодової катастрофи, але й стає дійсно загрозою для Пакистану, який з свого боку намагається дістати зброю від комуністичного Китаю.

ПАРИЗЬКИЙ ЖУРНАЛ „ЖЕН АФРІК" ВІДМОВИВСЯ надрукувати інтерв'ю свого кореспондента Сімона Маллі з комуно-китайським прем'єром Чу Ен-лаєм, після того, як в Комуністичному Китаї появився комунікат, що те інтерв'ю пофальшоване. Однак названий журналіст, акредитований в Об'єднаних Націях, твердить рішуче, що він списав свою розмову з комуно-китайським прем'єром, що її мав в Пейпінгу. Те інтерв'ю було надруковане в „Шикаго Дейлі Ньюз".

КОЛ. ВІЦЕ-ПРЕЗИДЕНТ РИЧАРД НІКСОН ПЕРЕКОНАНИЙ, що війна на Середньому Сході не буде, бо мовляв, „ті, що хочуть воювати, не мають сили, а ті, що можуть, не хочуть воювати". Він мав, очевидячки, на увазі безсилий Єгипет, що не має воєнного промислу ані харчевих резерв, і Ізраїль, який не заінтересований у війні проти всього арабського світу. Ніксон заявив, що Америка мусить „промовляти одною мовою", тому відмовився критикувати Джансона за політику на Середньому Сході.

Американські гелікоптери перелетіли Атлантик без причалювання

Париж. — 1-го червня два гелікоптери американського летунства вперше в історії перелетіли Атлантик і осіли на летовищі Вурже. Вони без перерви були в повітрі 30 годин і 48 мінут, не причалюючи. Вони доповнювали пальне в повітрі. Ці гелікоптери відлетіли з летовища Флойд Беннет в Брукліні, Н. Й. Гелікоптери є типу Сікорски Сі Кінг. Вони летіли зі швидкістю 132 милі на годину і зробили 4,160 миль. 40 років тому полковник Чарлз А. Ліндберг перелетів бувпершe Атлантик з Америки до Европи впродовж на три години довшого часу, як це зробили ці двоє нових гелікоптерів. Під час лету гелікоптери треба було їм аж девя'ть разів доповнювати в повітрі пальне. Робив це бензиноналивний літак типу ГС-130. Гелікоптери типу Сі Кінг — це єдині машини, якими можна в повітрі доповнювати пальне. Заплянували під час лету чотирикратне доповнювання пального, але сильний вітер і несприятлива погода вимагали, що треба було аж дев'ять разів доливати газоліни гелікоптерам. Бензиново - наливний літак ГС-130 летів поруч гелікоптерів. Залога кожного гелікоптера складалася з п'ятьох членів. Гелікоптери типу Сі Кінг можуть вести по 30 пасажирів. Їх вживається для рятункових цілей у В'єтнамі. Під час причалювання гелікоптерів у Франції був присутній 78-річний Ігор Сікорски, який випродукував ці гелікоптери. Він сказав, що це, „один з найкращих днів в моїм житті".

Мадярський дипломат Ерне Бернат був офіцером мадярської розвідки

Вашингтон. — З урядових кол виявляють, що мадярський дипломат Ерне Бернат, який недавно просив про право азилю в ЗДА і який офіційно був третім секретарем мадярської амбасади у Вашингтоні, в дійсності був офіцером мадярської розвідки. Особи, які ближче знали Берната, не можуть повірити в те, щоб він міг бути працівником розвідки. Це вже другий член мадярської розвідки, який, будучи в дипломатичній службі, вибрав свободу і просив права азилю в ЗДА. Першим був Лясло Сабо в жовтні 1965-го року в Лондоні. Він просив права азилю в ЗДА в американській амбасаді в Лондоні. Бернат прибув до Вашингтону в серпні 1965 року. Бернат просить азилю для себе, своїх трьох синів, своєї дружини і тещі. Він просив азилю ще 21-го квітня ц. р., але, на його просьбу, про це не подавали вістки до преси. Від того дня його мешкання було пусте. Працівник мадярської амбасади приходив щодня відбирати пошту. Мадярські дипломати знають добре англійську мову. Ті з них, що одночасно є і шпигунами, вчаться цієї мови не тільки в Будапешті, але і в Москві, де вони вповні опановують англійську вимову і говорять нею, як родовиті англійці.

Плянують поширити лікарську опіку на витрати на ліки

Вашингтон. — Секретар здоров'я, освіти й добродійности Джан В. Гарднер повідомив 31-го травня, що найменовано окрему комісію, яка має вивчати справу поширення лікарської опіки і на ті витрати, які старші віком особи видають на ліки. Досі медична опіка звертала кошти за ліки тільки тим пацієнтам, які лікувалися в шпиталях. Секретар здоров'я Гарднер казав, що пенсіонери витрачають деколи на ліки від 15-ох до 20-ох відсотків своїх пенсій. Гарднер найменував на голову окремої комісії д-ра Філіпа Р. Лі. Найменування цієї комісії сталося згідно з директивами президента Джансона з січня цього року. Президент рекомендував зворот коштів за ліки тим пенсіонерам, які мусять купувати приватно ліки. Ця комісія має до шістьох місяців предложити звіт зі своєї праці. Комісія має вивчати і важливу справу цін на ліки, коли їх продається як окремі хемікалії, і тоді, коли вони виступають як складові частини ліків. В цьому останньому випадку ліки є на багато дорожчі, і над цією справою вже навіть дебатували в Конгресі.

Українці в Джерзі Сіті візьмуть участь у зібранні в справі В'єтнаму

Джерзі Сіті. — У четвер, 14-го червня, в „День Прапора", тут у центрі міста на Journal Square відбудеться вже традиційне церемоніяльне зібрання, що в цьому році проходитиме під знаком підтримки й захоти для американських вояків, щоб вони б'ються на побоєвищах В'єтнаму за ті ідеали волі і справедливости, що їх символізує „Давня Слава". Зібрання влаштовує окремий Громадянський Комітет із Ричардом Фолігном на чолі. Комітет звернувся до Української Громади, щоб вона взяла активну участь у цій патріотичній церемонії і д-р Євген Котик, голова місцевого Відділу УККомітету таку участь Громади заповів.

Відбулася Сьома Зустріч лемків Америки і Канади

Алентави, Па. (К. Б.) — В днях 27 і 28 травня 1967 р. з'їхались українці уродженці Лемківщини на свою 7-му з черги Зустріч, яка відбулась тут в залі Ст. Френсис Голл. Зустріч розпочалася в суботу 27-го травня спільною вечерею, яку відкрив голова місцевого 21-го Відділу ООЛ Іван Ковальський, а молитву провів о. монсіньйор Тиханський з Нортгемптону. Святом проводив, як товстмастер, мґр. Теофіль Бак-Бойчук. Виголошено і надійшло багато привітів від організацій і поодиноких осіб м. ін. від посадника Алентавну. Після вечері відбулася забава з танцями, на яку прибуло багато місцевої молоді. В неділю 28-го травня Зустріч продовжувалася мистецькою програмою, в якій виступили: Чоловічий Хор з Лігай Валей під орудою проф. Володимира Двораківського з фортепіяновим акомпаніяментом д-ра Степана Блищака, солістка Люся Гентиш, рецитаторка Оля Цегельська і дітоці деклятатори Анна Бабяк і Богдан Хорват.

Під кінець схвалено резолюції, які прочитав мґр. Т. Бак-Бойчук. Завершено не лемківське свято виступом промовою о. Дворакiвського і відспіванням „Не пора".

ЗДА і Британія зосереджують воєнну фльоту на водах Середнього Сходу

Вашингтон. — Під час коли дипломати шукають шляхів, як не допустити до вибуху війни на Середньому Сході — ЗДА і Британія пересувають свої воєнні кораблі на води Середнього Сходу, недалеко Тіранської протоки, що веде до затоки Акаба від Червоного моря. Це найзапальніший пункт у теперішній кризі, бо Єгипет проголосив блокаду тієї протоки й затоки, які ведуть до ізраїльського порту Елят, без якого Ізраїль не міг би економічно існувати. Британський міністер закордонних справ Джордж Бравн склав у палаті громад заяву, що Британія вважає названі протоку й затоку за міжнародні води й уважає, що всі кораблі повинні мати змогу свобідно плисти туди. Дебати в палаті громад і палаті лордів підтримали ту тезу згідно з традиційним становищем британської морської великодержави. Британія викликала з Індійського океану „Гермес" і 5 інших воєнних кораблів. Американський літаконосець „Інтерпід" із 60-75 бомбардувальниками на чердаку переплив Суезький канал в південному напрямку. Однак не відомо, чи ЗДА, Британія й інші західні морські держави захочуть перевести „спробу сили" чи якусь морську демонстрацію проти Єгипту задля підтримки становища Ізраїлю щодо вільного доступу до порту Елят. На суботу 3 червня ц. р. була призначена у Вашингтоні нарада президента Джансона з британським прем'єром Гарольдом Вільсоном, який по дорозі з Лондону відбув в Оттаві нараду з канадійським прем'єром Лестером Пірсоном.

Совєтський прем'єр Алексєй Косиґін буцім-то переслав листа президентові Л. Б. Джансонові, а жарж д'аффер з совєтської амбасади у Вашингтоні мав передати того листа державному секретареві Діновi Раскові. За твердженнями преси — Косиґін ніби заявив, що Совєти не хочуть війни на Середньому Сході. Однак водночас єгипетський президент Гамаль Абдель Нассер заявив публічно, що він дістав від Совєтів запевнення щодо повної підтримки в арабському спорі з Ізраїлем. Державний секретар Дін Раск і секретар оборони Роберт МекНамара звітували провідним членам Сенату на закритому засіданні про ситуацію на Середньому Сході.

Тим часом в Ізраїлі зростає невдоволення, що немає ніякої одвертої і рішучої акції проти блькоади порту Елят. Під впливом публічної опінії — ізраїльський прем'єр Леві Ешколь поширив свій уряд, включивши в нього представників ще двох інших партій: таким чином теперішній ізраїльський уряд охоплює всі існуючі в тамошньому парляменті партії з винятком комуністичної. Військовим міністром став колишній шеф штабу генерал Моше Даян, який в 1956 році перевів переможну кампанію проти Ізраїлю, блискавичним маршем захопивши ввесь Синайський півострів.

Павло Шевчук переобраний на голову Комітету Відділів УНС Тройської Округи

Вотервліт, Н. П. — У неділю, 28 травня, тут у приміщеннях Українського Американського Горожанського Клюбу відбулися річні загальні збори Окружного Комітету Відділів УНСоюзу Округи Трой, в результаті яких дотеперішній голова Павло Шевчук був переобраний на голову цього Комітету. У зборах взяв участь головний радний УНСоюзу Володимир Запаранюк. Округа УНСоюзу середньої частини стейту Ню Йорк нараховує 8 Відділів, що мають разом 1.560 членів. У зборах взяли участь представники 4-ох Відділів з Вотервліт, Трой, Когвз і Амстердам. Виправдали свою неприявність недугою та іншими непрешкодами репрезентанти Відділів з Бродальбін та Пітсфілд, Масс. Наради відкрив голова округи Павло Шевчук, передавши дальше їх ведення Дмитрові Олійникові, секретарював Рассел Колодій. Головний Радний Володимир Запаранюк, промовляючи до зібраних, в першу чергу передав привіт і побажання успіхів для Округи від Головного Екзекутивного Комітету УНСоюзу, а опісля подав загальну характеристику розвитку і стану УНСоюзу та найновіший хвалив для добра членів і організації на річних нарадах Головного Уряду, які відбулися минулого тижня в приміщеннях Союзівки. За Округу звітували її голова Павло Шевчук. В біжучому році за 5 місяців в Окрузі зорганізовано 25 відсотків загальної квоти, а щоб виконати загальну цьогорічну квоту, він подав свій плян праці для поодиноких Відділів. Запропонував відбути осінні організаційні збори в Гадсон або Пітсфілд, Масс. Опісля над доповіддю та звітом розгорнулася жива дискусія, в якій забирали слово: П. Джинджиристий, Д. Олійник, В. Труфин, І. Карабін, П. Білинський, В. Жмуд, В. Гупаловський і ін.

Нову управу Округи обрано в такому складі: Павло Шевчук — голова, Василь Жмуд — заступник голови, Рассел Колодій — секретар, Василь Труфин — касир, Йосиф Білинський — головний референт (цю референтуру уведено першу в Окрузі, після річних нарад Головного Уряду УНСоюзу), Дмитро Олійник — імпрезовий референт. Павло Шевчук — організаційний референт. Контрольна Комісія: Панько Джинджиристий, Василь Гупаловський і Юрій Грицай.

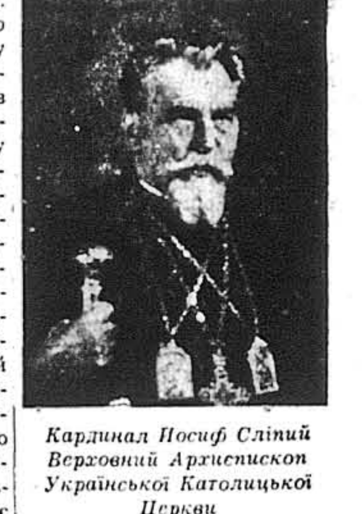
Під кінець зборів Дмитро Олійник подав до відома, що окружні Відділи УККА приготовляють величаве свято з нагоди 50-ліття Української Національної Революції, яке має відбутися в Олбані в столиці ньюйорського стейту. УНСоюз є не тільки фінансово й громадською установою, отже тому наша Союзова Округа повинна підтримати морально, а коли б зайшла потреба то й фінансово заплянoване свято. Після зборів відбулася спільна вечеря, що її приготовили пані з місцевих Відділів УНС. Під час вечері п. Вол. Запаранюк привітав союзового сеньйора Панька Джинджиристого з його 50-літнім ювілеєм подружжя, а всі присутні відспівали многая літа ювілятові.

ЖОДНОГО ФІЛЬМУ З УКРАЇНСЬКОЮ ТЕМАТИКОЮ ДЛЯ ДІТЕЙ

В Україні та інших совєтських „республіках" пройшов „Тиждень дитячого кіна". Тому, що за останній час Київська та інші кіностудії не випустили жодного художнього фільму для дітей, — малі українці дивились виключно на московських, ленінградських та інших фільми, російською мовою. „Культура і Життя" з 18-го травня повідомляла, що в СССР щороку виходять 18 кінофільмів для дітей, але їх майже всі випускають кіностудії Москви, Ленінграду та Горького.

Почесний докторат Кардиналові Йосифові Сліпому від Сітон Гол Університету

Саут Ораидж, Ню Джерзі. — У суботу 3-го червня, о 10-ій г. ранку, в місцевому Сітон Гол університеті відбудеться градуація докторів і магістрів, яку провадитимуть ректор університету єпископ Догерті та архиєпископ Ню Арку Боланд. Церемонія розпочнеться прогологошенням і наданням почесного докторату Кардиналові Української Католицької Церкви Йосипові Сліпому в Римі. В заступництві неприсутнього Кардинала почесний докторат буде вручений Єпископові Йосифові Шмондюкові, для переслання до Риму. Верховний Архиєпископ Української Католицької Церкви Йосиф Сліпий є першим на списку найважливіших для науки діячів, яким Сітон Гол Університет надасть почесні докторати. Там же по полудні відбудеться градуація студентів-бакалярів.

Кардинал Йосиф Сліпий Верховний Архиєпископ Української Католицької Церкви

Шикаго в поклоні Верховному Архиєпископові

Шикаго. (В. М.) Півтора тисячі українців Шикаго й околиці зібралися в неділю 21 травня в просторій авдиторії Лейн Технікал Гайскул, щоб відзначити рідкий ювілей Голови Української Католицької Церкви — 75-річчя життя і 50-річчя священства Блаженнішого Верховного Архиєпископа і Кардинала Кир Йосифа Сліпого. Концерт вшанував своєю участю Преосвященний Ярослав Габро, під патронатом якого відбулися ці урочистості. Святочна громада прийняла текст привітальної телеграми, що її наступного дня вислано до Риму.

Концерт з багатою програмою

Ювілейний Комітеет підготував для цієї нагоди багату і різноманітну програму, яка тривала майже три години. На тлі оригінально оформленої сцени чергувалися різні виконавці програми — групові і солісти, дитячі ансамблі, хори і видні вокалісти. Декорації проєктував мистець-артист Лев Грицай, який також також виконав олією великого розміру портрет Ювілята, прибраний в українські та папські кольори і зелень. Голова Комітету д-р Петро Хархук відкрив українською і англійською мовами це торжество, підкреслюючи, що усе життя Ювілята характеризують два головні і нерозлучні ідеали: вірність та служіння Богові й Церкві, та віддана праця для свого народу.

Найзворушливішою точкою програми була збірна рецитація дітей „Поклін Верховному Архиєпископові", спеціяльно написана для цієї нагоди поетом Романом Завадовичем. На закінчення діти склали перед портретом розкішний кіш квітів.

Промови виголосили Впр. Отці Петро Скрінькoвський, ректор Колегії Святого Василія в Стемфорді і д-р Павло Івахів, парох церкви св. Миколая в Боффало, колишній студент Верховного Архиєпископа. Перший говорив про ідеал священства, який просвічував усе життя Кир Йосифові і яким він намагався надхнути своїх чисельних питомців Великої Семінарії й Богословської Академії у Львові.

Отець д-р П. Івахів зупинився у своїй промові над постаттю Кир Йосифа, як Ісповідника віри. До цієї мі-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Ярослав Барнич, видатний музик і педагог помер у Клівленді

Клівленд, Огайо. — Ярослав Барнич, видатний український композитор, диригент і педагог, помер тут у четвер, 1-го червня ввечорі, на 71-му році життя. Похорон відбудеться в понеділок, 5-го червня, з української католицької церкви св. Андрея на Пармі. Св. п. Ярослав Барнич, народжений в селі Валинцях біля Коломиї 30-го вересня 1896-го року, відомий із композицій оперет ток „Шаріка", „Пригода в Черчі", „Гуцулка Ксеня", музики до оперети „Дівча з Маслозоюзу" та багатьох композицій для хору, оркестри і сольоспівів. Від 1941 до 1944-го року був диригентом оперового театру у Львові. Перебув скитальщину, а оселившись на постійне в ЗДА, впродовж 15 років був диригентом хору ім. Тараса Шевченка в Клівленді. Його смерть — велика втрата для української громади і української культури. Осиротив дружину Ярославу та дочку Ірину, замужну за д-ром Левом Дубасом, і внуків Марка и Івана.

Українські передачі „Голосу Америки"

„Голос Америки", радійова служба Інформаційної Агенції ЗДА, яка має передачі на 38 мовах світу, подає щоденно одногодинні програми українською мовою. Ці українські передачі з Вашингтону для України можна слухати на коротких хвилях довжиною 16, 19 і 25 метрів, тобто на частотах 11 710, 15 280, 15 315, 17 800 і 17 875 кілогерців, від 11-ої до 12-ої години ранку за східнім літнім часом. В Києві ці програми українською мовою приходять на вечірній час від 6-ої до 7-ої години.

Два роки тому передачі „Голосу Америки" українською мовою тривали лише по пів години денно. Опісля збільшено час передач українською мовою на дві денно по пів години кожна, а від 1-го травня ц. р. українські програми „Голосу Америки" є передавані щоденно в цілих однгодинних програмах. Керівником української служби „Голосу Америки" від трьох років є Михайло Терпак, який перебував минулого тижня під час річних нарад Головного Уряду УНСоюзу на „Союзівці" і перевів цілий ряд інтерв'ю із членами Головного Уряду УНСоюзу для передач „Голосу Америки". Передачі „Голосу Америки" українською мовою включають окремий цикл інформацій та інтерв'ю із життя українців в Америці, в тому й багато репортажів та інтерв'ю із спорту. За день після футбольних змагань щотальної дружини „Данді" проти Збірної Українців ЗДА і Канади передав „Голос Америки" репортаж із цих змагань та інтерв'ю із керівником Збірної Евгеном Чижовичем. Також вже наступного дня довідалися слухачі „Голосу Америки" на Україні про змагання „Тризуба" із „Данді",

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Роля українських комбатантів

З'їзд українських комбатантів у Філядельфії 3 і 4 червня ц. р. має передусім маніфестаційний характер, як вияв пошани колишніх українських військовиків до 50-их роковин Української Національної Революції та відродження в її ході українських Збройних Сил. Приявність на тому З'їзді членів різних українських військових формацій, що існували теж у другій світовій війні, як також членів молодечих організацій, підкреслить тяглість військових традицій і живучість ідеалів, що їх видвигнула Українська Національна Революція і Визвольна війна, ідеалів, актуальних для нинішнього і завтрішнього Дня.

Колишні військовики грають в усіх народів передову ролю. Це річ природна і логічна: більшість фізично й умово здібних осіб переходить військову службу, яка формує характери мужчин, а вже участь у війні зміцнює і загартовує їх та перетоплює ідеалізм і реалізм у монолітний світогляд. Пригадуємо, що в Західній Україні в 20-их і 30-их рр. колишні українські військовики перейняли провід в політичному, рідношкільному й економічному житті. Так сталося і в З'єднаних Державах, де колишні українські Січові Стрільці, між ними й славної пам'яті Дмитро Галичин і д-р Лука Мишуга, були піонерами й лідерами зорганізованої американсько - української громади. І нині українські комбатанти, між ними кол. вояки Американської Армії є нашими передовими діячами в ЗДА.

Військово - лицарські чесноти, плекання їх і застосовування у громадському житті — це не пустий згук. Військо нівелює різниці походження, раси, віровизнання й партійно - політичні погляди. Військо зводить всі ті розбіжності до найширшого спільного знаменника: любови до батьківщини, державницького світогляду, обов'язку боронити рідну державу проти зазіхань ворога. Століття неволі притупили в українському народі свідомість потреби рідного війська, ба, взагалі повагу до військової уніформи. Це й було одною з найглибших причин прогри нашої Визвольної Революції. Тому культ української збройної сили необхідний, щоб психіка молодого й дальших наших поколінь була пристосована до імперативів української визвольної політики, що має перед собою ворога, для якого зрозумілий тільки аргумент сили.

Вся українська громада в Америці єднається з колишніми українськими вояками в їх пошані до роковин Національної Революції, яку вони символізують.

З нагоди „Дня Африки"

Совєтська преса подає відносно мало відомостей своїм читачам про Африку, про життя і стан речей у молодих африканських державах, яких тепер уже є 38. Причина такої соромливої мовчанки — зрозуміла, адже похід африканських народів до державности і незалежности цілковито перекреслив передбачування Маркса та Леніна: не було там революцій, не було велетенських страйків „робітничої кляси", бо й такої кляси не існувало; не було комуністичних партій, які відігравали б дійсно важливу ролю на Африканському континенті. Всього того не було, а Африка усамостійнюється.

Незалежні держави в Африці постали, перш за все, завдяки далекозорій політиці Великобританії, яка збагнула, що доба колоніялізму вже проминула. Молоді африканські держави мають різні проблеми, включно з війнами між окремими племенами, мають труднощі економічного характеру, і в питанні економіки не Пейпінг і не Москва приходять до них з допомогою, а ЗДА та інші вільні держави. Комуністи не здобули помітних впливів і в Організації Африканської Єдности. А у великій африканській державі Конґо вони зазнали найбільш дошкульного удару.

Але совєтська преса не могла замовчати „Дня Африки", що його відзначається 25 травня. Під заголовками „День Африки", „Падіння бастіонів", „Неспокій сонячного континенту" тощо комуністичні пропаґандисти подали матеріяли про африканські держави так, ніби нічого іншого не мають вони робити, як дружити з Совєтським Союзом і навіть наслідувати СССР, цю найбільшу в історії рабовласницько - колоніяльну імперію, яка стає в позу „оборонця" Анголі, португальської Ґвінеї, Мозамбіку, в позу „оборонця" людей всіх рас і націй та природніх прав кожного народу на власне державне життя. Київська „Молодь України" з 24 травня пригадала навіть облудний ленінський „Декрет про мир" з 1917-го року, в якому сказано про „право кожного народу на самовизначення" — декрет у відношенні до України й інших країн із великою історією і культурою, що його так брутально, вогнем і мечем заперечив сам Ленін, а за ним і всі його наслідники на кремлівському престолі.

С. Гординський

СВІТОВА ВИСТАВА В МОНТРЕАЛІ

Розкинута на двох островах і півострові ріки св. Лаврентія, своїми понад 1000 акрами ЕКСПО-67 у Монтреалі належить до найбільших вистав світу. Монтреальська — куди краще й поважніше зорганізована, ніж минулорічна вистава в Ню Йорку, на якій усе мало риси скороспішности і провізоричности. Монтреальська вистава цікава з погляду своєї винахідливої архітектури, а павільйони заповнені всяким добром так, що мало й тижня все оглянути.

Безперечно, найбільш імпонуючий павільйон належить ЗДА. Збудований він у формі прозорої кулі-сфери, через його стіни з плексіґлясу видно будинки міста за рікою, а при заході сонця саме червоне сонце. Зате всередині цієї майстерної будови все — вершок неекономности і безпорадности. На верх 4-поверхової конструкції всередині павільйону ведуть вузенькі, на одну особу, рухомі сходи, і тисячі людей мусять ждати надворі, аж тоненькою ниточкою пересунеться тими сходами партія глядачів угору і вниз. А побувати нагорі варто — там виставлені автентичні, обсмалені вогнем капсулі, якими літали американські астронавти. Є теж модель капсулі, завбільшки двоповерхового дому, що буде випущена на Місяць і повернеться назад на Землю.

Це, фактично, все, що в цьому павільйоні варто побачити. Є ще бездарне малярство різних бітників, роздуті до колосальних розмірів фотографії Чарлі Чапліна з-перед 40 років, Лореля і Гарді, Марильки Монро, виставка чоловічих шапок і заліз для клеймування худоби тощо. Деякі конґресмени вже протестували проти цього скандалу. Все через те, що американці хотіли показатися дуже модерними і віддали організацію павільйону бітнікам, а ті заплювали все, що попало в їхні руки.

З великим смаком і дуже функціонально влаштовані павільйони Великої Британії, Німеччини, Італії, Чехо-Словаччини, Франції. Цей останній має посередині великий водограй із змінною грою вод і світел. Навколо — тераси - балькони, виповнені експонатами: техніка, атом, електроніка, модель електрофабрики, що використовує морські припливи, моди тощо. Є цілий музей мистецтва, експонати для якого привезено з Люврy і інших французьких музеїв. Кількатисячна бібліотека найновіших і найкращих видань розкладена на стендах, і кожен може собі переглядати те, що його цікавить. Окрема зразкова виставка показує сучасних письменників Франції: кожен має фото, одне видання, автентичний рукопис і листи. Все це показано без зайвої пропаґанди, культурно й із смаком.

Господарі вистави, канадійці, мають свій великий павільйон у формі обернутої вверх дном піраміди, — так і видко, що молода країна ще не має власного стилю. У малярстві — таке саме оригінальничання, як в американців, зате гарна виставка фото Карша. В окремих павільйонах канадійських провінцій показано ефектовно досяги аґрикультури й індустрії, є й окремий павільйон індіянський.

Очевидно, нас цікавив павільйон СССР, тим більше, що при вході на виставу висять таблиці із списком держав — членів Міжнародного Виставового Комітету, де „Україна" стоїть зараз перед „ЮСА" і „УССР", — імпозантне товариство! Ще з тиждень до наших оглядин виставки ми мали нагоду бачити 50-сторінкову багатоілюстровану брошуру совєтського павільйону, в якій надруковано таке:

„Кожна Союзна Республіка СССР є суверенною державою із своєю власною Конституцією і Парляментом, який вибирає Уряд. Він видає закони, які враховують специфічні національні, історичні й інші прикмети народів. Згідно з своєю Конституцією, кожна Союзна Республіка, як суверенна держава, має право формувати свої власні збройні сили і вільно вийти зі складу СССР".

Перед павільйоном поставлено велику алюмінійову фігурну композицію з написом російською, англійською і французькою мовами, що СССР є „добровільне об'єднання рівноправних совєтських республік". А що ми ще давніше читали в київській пресі про те, як то українські мистці, колгоспи, хори, театри і інші установи готуються до цієї вистави в Монтреалі, то, підїжджаючи рухомими сходами на перший поверх павільйону, мали вже справжній апетит побачити в загальносовєтському маштабі імпозантний показ творчости суверенних народів СССР.

Совєтський павільйон — масивна, але легка 4-поверхова будова на площі 13 тисяч квадратових метрів, запроєктована італійцями. Експонатами виповнений звесь простір. Пропаґанда? Очевидно, і то дуже ефективна, особливо для звичайного глядача, який тут замість сухих діяграм має в помешенні моделі фабрик, копалень, кораблів, апаратів — усе в руху. Зі стелі звисають блискучі, свіжі „спутніки" і „лунніки", а в окремих затемнених приміщеннях можна побачити панораму Місяця і Венери. Кіно безперервно показує скарби Кремлю і фільми, а щокрок можна пристанути перед телевізійним апаратом. А кому не цікаво подивитися на фарму живих осетрів? Великі риби в басейні, в менших склянах — малі осетрики завбільшки пальця. Зараз побіч — вітрини з солоним кав'ярoм, а ще далі — ресторан „Москва", де цей кав'яр за солені гроші можна скуштувати.

Все це показано вміло, ефектовно, модерно, згідно з сучасними вимогами реклями, соцреалізм залишено провінції. Крім свого павільйону, СССР виставляє свої експонати також у міжнародному павільйоні мистецтва — тут показано старі російські ікони, а також твори Сезана, Ґоґена, Матісса і Пікассо з Ермітажу і Третяковської ґалерії. Взагалі видно, що совєтський уряд не щадив ні труду, ні коштів, щоб показати Росію як передову країну з великою і старою культурою та модерною технікою.

А як представлена в цьому павільйоні рівноправних республік Україна, член Міжнародного Комітету Вистав? — Україна? — України немає, навіть радянської! Щойно добре походивши, знайдете невеличку будку з великим написом „Шляховоє вілледж", з соцреалістично - нецікавою панорамою совхозу, над якою блимають різнобарвні жарівки. Якщо є досить світла, то можете прочитати невеличку друковану карточку, що цей совхоз знаходиться в дистрикті „Вінніцкоє в Україні".

Це все? — Зовсім ні, є ще чимало подібного. Є окрема вітрина з карточкою „Українське, білоруське і молдавське народне мистецтво". Хто хоче більше пояснень, то прочитає їх в офіційному провіднику совєтського павільйону: „Росія віддавна відома своїм народним мистецтвом — коробками з Палєху, Хохломи, Мстєри, українською керамікою, балтицьким бурштином і металевими виробами Кавказу". Є кольорове фото мозаїки „Оранти" з київської св. Софії, серед подібних фото російських ікон і без зазначення, що це з України. Є, всуміш з російськими, зо два десятки українських літературних і мистецьких видань та листівок, але ні одного у відділах точних наук — техніки, фізики, медицини. Є ще інкрустований з соломи чи дерева портрет Тараса в баранячій шапці, на щастя без підпису, що це є. На стендах можна купити „Советскую Украину" і „Радянську Україну", також українські платівки.

Це ще далеко не все. У відділі мистецтва є кілька мистців, при яких зазначено, що вони з Києва: малярка Т. Яблонская і графіки В. Касіян, В. Литвиненко і Г. Якутович. У відділі модерної апаратури є низка різних прецизних виробів, зазначених, що вони вироблені в місцевостях „Кієв", „Харьков" і „Львов". Справді, всі написи на тих апаратах російські. Вийняток — вироблений Київським університетом ім. Шевченка графоаналітичний апарат з написом „Вогник 2". Вставлений у нього формуляр — російський, а англійські і французькі написи побіч апарату вияснюють, що він називається „Оґоньок".

Накінці, в ресторані „Москва" можна смачно з'їсти українського борщу. Ми, щоправда, його не куштували, але ту націоналістичну назву на вітрині власними очима читали, радіючи, що, врешті, натрапили на щось українське. Це нам також пригадало, що за царських часів цей борщ називався „малоросійським", тож тепер цей „український борщ" у московському ресторані — найочевидніший здобуток українського народу в УССР. Якщо ці здобутки якісь більші й інші, їх на монтреальській виставі не показано.

Ярослав Курдидик

ТІЛЬКИ ПЕРЕМОГА

На запит, в якому стані відбувається тепер війна у В'єтнамі, чільні журналісти і воєнні коментатори дають різні відповіді. Але, мабуть, найвлучнішу дав один із конґресменів, який побував у тій країні двічі. Він заявив, що насправді жадна з воюючих сторін про це не знає. Ця відповідь звучить парадоксально, але вона не позбавлена реального драматизму...

У Пентаґоні вважають, що дальший хід війни залежатиме головним чином від того, скільки реґулярного війська і військової допомоги для В'єтконґу погодиться інфільтрувати Ганой. За оцінкою фахівців виходить, що хоч ця допомога в порівнянні з минулим роком дещо зменшилась, війна прибрала на силі і завзятті. І вже у найближчому часі американський уряд має вирішити, які нові мілітарні чинники треба буде застосувати у В'єтнамі. Тепер ми є свідками таких потягнень:

Перше — це пересторога Пейпінґові, що коли він поважиться допомагати Північному В'єтнамові так, як колись допомагав Північній Кореї, то ЗДА у відповідь почнуть нищити Китай всіми можливими засобами.

Друге — ЗДА вирішили піднести свою збройну силу до 500-600 тисяч вояків і подвоїти силу фльоти, бо лише в такий спосіб можна запевнити перемогу. І хоч раз-у-раз читаємо про те, що ЗДА „не поширюватимуть війни", якраз в останніх двох роках вона постійно поширюється.

Починаючи від березня 1965 року американська збройна сила у Південному В'єтнамі подвоїлася. Однак, ані це, ані посилене бомбардування Північного В'єтнаму не зломило волі Ганою до боротьби. Фальшивий розрахунок Го Чі Мінга на те, що ЗДА таки „втомляться" і самі залишать В'єтнам якраз і є головною причиною, чому Ганой не схиляється до мирових переговорів.

Американські стратеги вважають, що „основна й остаточна перемога" має зарисуватися чітко ще до літа 1968 року, тобто до часу, коли Демократична і Республіканська партії відбуватимуть свої номінаційні конвенції. Не підлягає сумніву, що Демократична партія хоче прийти на свою конвенцію з чимсь „конкретним", а не з ствердженням, що війну у В'єтнамі треба буде продовжувати ще чотири роки після президентських виборів.

На посилення війни вплинули у не малій мірі інформації американської розвідки про те, що большевики почали прискорено вишколювати північнов'єтнамських летунів в обслуговуванні останнього моделю винищувача СУ-9, багато кращого від літаків типу МІГ-21, якими частинно обороняється Ганой і Гайфонг, і середнього бомбовика Іль-2. Далі розвідка ствердила, що з СССР прибувають до Північного В'єтнаму середнього засягу суходільні ракети, які можуть сягати Сайґону і навіть американських баз у Тайленді. Їхня вибухова сила дорівнює силі 3 тисяч фунтів ТНТ. Все це доставляється морським шляхом через Гайфонґ.

У зв'язку з цим появилися у пресі голоси, повні зрозумілого обурення, що, мовляв, Гайфонґ у дещо зміненому варіянті, ніби с т а є сумної слави рікою Ялу, через яку під час Корейської війни не дозволялося перелітати американським летунам, щоб бомбити військові транспорти, які без перешкод надходили з Китаю.

Щоб не лише зрівноважити, але й мати перевагу над тією зброєю, яку Москва постачає Північному В'єтнамові, ЗДА повинні щораз більше, посилювати економічну і фінансову напругу. Крім того, слід враховувати, що з політичної, психологічної і чисто емоційної точки зору поширення війни збільшує зобов'язання Америки у відношенні до Південного В'єтнаму. Отже, що коли американцям вдасться осягнути мілітарну перемогу, то вони не зможуть після цього обернутися спиною до південно - азійського обширу, а муситимуть мир закріплювати. Досвід же історії підтверджує, що закріпити мир куди важче, як виграти війну.

З останніх заяв Президента виходить, що він вирішив кинути на терези війни у В'єтнамі всю потужність, на яку тільки може здобутися ця могутня країна. А тим часом для дипломатії залишається все ще вільну руку.

Ніхто не може сказати, що вже запізно на мирові переговори. Однак, знаючи віроломність комуністів, ЗДА не розпочнуть ніяких мирових переговорів із Ганоєм доти, поки не потвердить він свого бажання миру конкретними доказами.

ДАНІ ПРО КІЛЬКІСТЬ ХОРІВ В УКРАЇНІ

Голова Хорового Товариства України, яке недавно відбуло в Одесі свій установчий з'їзд, композитор Сергій Козак сказав в інтерв'ю з кореспондентом київської газети „Культура і життя" з 21 травня, що нині в УССР є 20 000 самодіяльних і професійних хорових колективів та 40 000 дитячих хорів при школах, так що разом вони об'єднують понад 2 мільйони любителів пісні. Але „з понад 13 000 керівників хорових колективів лише 210 мають вищу освіту і близько 2 тисяч середню музичну освіту". Крім того: „Псевдонародні пісні і музика, естрадна тарабанщина брудним потоком заливає підмостки клюбів і палаців культури, ресторани і кафе, парків і танцювальних м а й д а н ч и к і в" ... Є. Козак стверджує, що дуже мало і рідко де можна почути в УССР твори М. Лисенка, М. Леонтовича, Я. Степового, О. Кошиця — нашу українську „могучу кучку".

З НАШИХ БУДНІВ

З'ЇЗД КАВУНІВ

Гріхом було б нарікати та гнівити Господа Бога, що в місяці травні було в нашій Метрополії замало академій, концертів і тому подібних культурних підприємств! Можна б радше жаліти, що було їх трохи забагато... Проте, деякі з них треба зарахувати до непересічних культурно-мистецьких подій в житті нашої громади, як, от, концерт у пошану Івана Франка в Карнеґі Голл, ювілейну франківську виставку книжки в Українському Народному Домі чи гостину торонтського театрального ансамблю „Заграва" з „Кассандрою" Лесі Українки.

Та ось запахло зеленим коренем, весна в повному розквіті, почався бурхливий весільний сезон, і впарі з тим імпрезовий рух пересувається з міст до нашої літньої культурної столиці, тобто — на Союзівку. Вже на св. Юрія відбувся тут, напів з дощем, напів зі снігом, знаменитий Гуцульський Празник, під час котрого вшановано також вірного, хоч і прибраного сина Гуцулії, мистця Михайла Мороза. А під кінець травня, як усі знаєте, на Союзівці засідали і дуже продуктивно працювали делеґати XII З'їзду Українського Лікарського Товариства Північної Америки, тобто пані докторові й панове доктори, — дай їм, Боже, здоров'я за те, що й нас, пацієнтів, тримають потроху в доброму здоров'ї!

Не менш багатий з'їздовою, весільною та іншою активністю буде і місяць червень на Союзівці. Так, під датою 10-11 червня 1967 р. в аналах цієї вакаційної оселі УНСоюзу буде записано великими літерами, що в тих днях відбулася там небуденна Товариська Зустріч професорів, учениць і учнів середніх шкіл столиці Галицького Поділля — славного міста Тернополя!

Сталий резидент Союзівки, п. Степан Дембіцький, теж із тернопільської гімназії, почувши таку новину, сказав: „Богові хай буде дяка, що дозволив і мені діждатися цього злету всіх тернопільських кавунів!" При тому звернув мені увагу на важливий факт, що прізва „кавун" походить не від властивих кавунів, а від кави, бо вже перед першою світовою війною тернопільські дуки-багатирі так добре стояли, що пили собі на сніданок каву з молоком! Як справжні пани!

У зв'язку з тим, що в з'їздовому комітеті урядують такі енерґійні „кавуни", як д-р Роман Мороз, д-р Роман Осінчук та й ще голова УСК-у, Зеньо Корчинський, можна згори передбачати, що зустріч притягне на Союзівку чимало заслужених синів і дочок сонячного Поділля, — тим більше, що пішли запрошення аж до Европи! Дехто навіть побоюється, щоб цей з'їзд тернопільців не зробив конкуренції Світовому Конґресові Вільних Українців.

Недавно я мав нагоду гостювати в далекому Едмонтоні і запримітив, що тамошні „кавуни" теж кровно, так сказати, зацікавлені з'їздом. Але трохи собі марикують, — чому він відбувається на Союзівці?

— Що гуцули з'їжджаються на Союзівці — не дивота, — кажуть. Вони — гірський нарід, верховинці. Але ми, подоляни, не звикли скакати по горах, як цапи, наша зустріч мусіла б відбутися на долах, хоч би й тут, в Альберті, яку називають канадійським Поділлям. Біда лише в тому, що в нас немає нашої, власної Союзівки...

Ікер

Ольга Приходько

ПРАДІД ІЛІЯ

РОДИННА ХРОНІКА З ЖИТТЯ ПОДІЛЬСЬКОГО ДУХІВНИЦТВА МИНУЛОГО СТОЛІТТЯ

Частина друга.
ПРІСЯ

(23)

Удосвіта ту глину розбивала праником, потім місила ногами, бо мусіла бути м'яка та одностайна, а тоді додавала трохи білої глини, трохи вапна, кізяків, набирала все те в шафлик, несла на риштовання і починала свою мулярську працю.

Робота кипіла під її спритними, сильними руками. Не боялася вона жадної намаги. Навпаки, її душевний стан був у такому напруженні, в такому нервовому афекті, що тільки кипуча діяльність могла відігнати від неї горе та почуття самотности. Майже не могла спати, тільки страшна фізична втома звалювала її на кілька годин тяжкого спанку, але лиш прокидалась серед ночі зараз вставала в пам'яті страшна минувшина. Тоді зривалась з ліжка і шукала забуття в дальшій праці.

Здається, найтяжче було оправляти дах. Вилізе Пріся на високу драбину, оберемок з ґонтами на плечах, на боці через плече мішечок з цвяхами та молотком. Одною рукою держиться, щоб не впасти, а другою працює. Нема кому ані подати, ані потримати.

Звичайно, що в такому вигляді не могла вона справляти репрезентативного враження. Боса, в латаній сорочці, у високо підтиканій старенькій, вилинялій спідничині сиділа на даху, спираючись на щаблину, і прибивала цвяхами ґонту.

Якось почула, що щось внизу рухається. Глянула, якийсь жид стоїть біля плоту та пильно на неї дивиться.

— Що вам треба? — спитала.

— Ну, нічого. Так дивлюся, що тут таке діється. А коли твої пани прийдуть?

— А вам нащо?

— Ну, я тут маю крамницю в сусідстві, у мене можна купити, все найліпше, що тільки кому треба. І до міста не треба ходити, це тут зараз за плотом.

Пріся на те промовчала, але жид не вгавав:

— А хто твої пани? Хто купив цей дім?

— А вам що до того?

— Ну, я тут усіх панів навколо знаю. Хочу знати, що то за такі пани добрі, що ти на них, молодичко, так претяжко працюєш? Я вже старий, а ще не бачив, щоб жінка дах побивала та за муляра працювала.

Пріся і на те промовчала.

Жид постояв ще трохи, пригадав ще раз, щоб сказала панам, що тут є Янкель, у якого найліпше все можна купити, та й пішов.

Але за кілька днів знов з'явилася фігура Янкеля під плотом.

Прісина робота пішла тим часом далеко наперед, один бік дому був уже закінчений та вибілений порцеляновою глиною з Десерівки. Янкель подивився, поцмокав язиком:

— Золоті руки маєш, молодичко, не шкода тобі так тяжко на панів працювати?

— Я не маю панів, — озвалась Пріся.

— Так для кого так працюєш?

— Для сиріт.

— А чиї це сироти?

— Мої.

Янкель занімів. А по хвилині почав бідкатися:

— Ой вей, ой вей! Що то мати, що то діти! Янкель це розуміє. — Підійшов ближче до Прісі, поглянув на неї уважно та й каже: — Я зразу примітив, що за тим щось є. Так пані самі купили цей дім! Нехай пані будуть ласкаві та не гніваються на дурного Янкеля. Я вже старий і здалеку не добачаю. Інакше я б зразу побачив, що пані є справжня пані. Десь певно пані зазнали якоїсь великої біди або кривди, що мусять самі так гірко працювати. Біда ходить по людях, а не по горах. Янкель знає, що то є біда. Янкель буде пані помагати. Пані можуть на цій хаті добре заробити. Саме тепер має прийти сюди на постій руське військо. Був уже тут їхній інтендант і розпитував, де є в місті гарні покої для офіцерів. Вони вже найняли той великий будинок, що стоїть у сусідстві. Там має бути їхній штаб. Офіцерам буде тут у пані найближче. Янкель настренчить до пані найліпших офіцерів. А вони мають багато грошей, будуть добре платити, аби їм то подобалося. А в місті таких чистих та гарних покоїв не є багато. Польські пани не радо винаймають руським офіцерам.

Дуже запобігав Янкель перед Прісею, старався загладити ту свою прикру помилку. Знав добре, що не кожна пані подарує таку тяжку образу. Але Пріся була занадто розумна, щоб ображатися на такі дурниці, а тим більше тепер. Подумала тільки, що Янкель має рацію, що офіцерам то помешкання найліпше буде винаймити.

Працювала далі ще з більшим поспіхом, аж руки їй потріскалися. Не звертала на те уваги. А дім з кожним днем ставав усе кращим. Гарна архітектура дому, відсвіжена ремонтом та вибілена блискучою глиною весело і привітно виглядала на тлі великих зелених дерев, що оточували садибу. Дехто, переходячи вулицею, дивувався, як він раніше не помічав такого гарного будинку.

Навіть Пріся дивувалася, як з тої напівзруйнованої, занедбаної будови постав такий солідний панський дім. І цей дім належить їй, і це праця її рук зробила таку чудесну зміну.

Коли тяжчу працю було закінчено, Пріся все ще знаходила багато дечого, що її бистрі очі помічали, а її пильні, спритні руки могли оправити. Всі господарські приміщення привела вона до порядку, пивниці почистила, повимітала, побілила, направила ш т а х е т и, зроблені з солідних мурованих стовпців. Відгородила садок від подвір'я веселим плотом, на якому понабивала навскіс планки, щоб ані курча не могло перелізти. Від воріт до ґанку зробила стежечку, висипала її білим піском та обложила червоними цеглинами, а вздовж стежки скопала вузьку грядку, на якій засадила зелені кущі букшпану. Під вікном зробила клюмбу і посадила там півонки, а посередині тую. Всі ці рослини познаходила в садку, де певно колись був квітник. У Прісі там буде великий город вздовж потоку.

Нарешті в гарний, погожий день щедрої осени, коли так тепло світить сонечко й літає в повітрі павутина і коли кажуть, що це — „бабине літо", прибула велика валка возів з Десерівки з меблями, домашнім скарбом та багатими господарськими засобами. Пригнали дві найкращі корови, привезли курей, гусей, качок. І вірний пес прибіг, та й кицю привезли в мішку, щоб миші не множилися.

Отже Прісине господарство почало входити в нові береги.

ПОСВЯЧЕННЯ
новозбудованої української католицької церкви
СВ. ВОЛОДИМИРА
в Глен Спей, Н. Й.

З Глен Спей подають до відома, що там ідуть приспішені праці при викінченні Укранської Католицької Церкви св. Володимира. — Вже лише два місяці ділить нас від хвилини, коли ґленспейське українське село, а з ним і ціла, наша спільнота в Америці буде переживати ще одну пропам'ятну подію — посвячення новозбудованої церкви в стилі дерев'яних церков наших карпатських гір.

Вже тепер пишається храм Божий у чудовій весняній красі кетскільських гір і жде на велике своє свято — на день

30-го липня 1967 року.

У цьому то дні Його Ексцеленція Кир ЙОСИФ ШМОНДЮК — єпископ Стемфорду, Конн. в оточенні численного духовенства й сподіваних мас народу — посвятить нову перлину нашого дерев'яного церковного будівництва, яка довгі часи буде голосити всім про велику жертвенність, побожність і привязання нас до рідної церкви й рідного народу.

Це радісне свято розпічне своїм могутнім гомоном — три тоновий дзвін, який подарував о. сов. Дмитро Лаптута, парох церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, Ню Джерзі, для церкви в Глен Спею і привітає нашого дорогого Владику, а гомін дзвону рознесеться горами й буде взивати кожного з нас до любови, єдности й братолюбія.

Але крім цього княжого дару подарував о. сов. Лаптута ще й інше церковне устаткування, за що Комітет Будови Церкви складає Йому сердечну подяку.

Не менша подяка належиться теж о. дек. А. Борсі, парохові церкви св. ап. Петра і Павла в Джерзі Ситі, Н. Дж. — за щедре обдаруовання нашої церкви різними іншими церковними речами, так дуже потрібними власне тепер нашій церкві.

Програма цієї великої релігійно-національної маніфестації буде в короткі подана у всій нашій пресі.

Комітет теж почав вже працювати над програмою великого празника, який відбудеться зараз по посвяченні. Пані приготовлять подостатком їжі й напитків для всіх учасників свята. — На празнику гратиме знана оркестра Богдана Гірняка.

У міру потреби у всіх більших містах будуть зарезервовані автобуси для всіх учасників. — Просимо заздалегідь зголошувати свою участь.

Комітет Будови Церкви, який очолює широковідомий наш добродій і щедрий жертводавець д-р Евген Грабарчук — запрошує вже заздалегідь всі наші товариства, організації, нашу пластову, сумівську й одумівську молодь взяти зі своїми прапорами зорганізовану участь у цьому великому святі.

У всіх справах у зв'язку з посвяченням церкви й свої щасливі пожертви на її викінчення просимо пересилати!

ST. VOLODYMYR'S UKRAINIAN CATHOLIC CHURCH BUILDING COMMITTEE
GLEN SPEY, N.Y. 12737

М. К.

Шикаго в поклоні Верховному Архиєпископові

(Закінчення зі стор. 1-ої)

сії він готувався своїми глибокими теологічними студіями, дослідами та працями, зокрема про істоту віри й Святу Трійцю.

Мистецьку програму збагатили два дитячі ансамблі — хор школи святого Миколая під керівництвом сестри Юстини, ЧСВВ, та танцювальна група школи українознавства при церкві св. Йосифа під кер. Олекси Васькова. Чотири церковні хори виступили з релігійним і поважно-патріотичним репертуаром: катедральний хор під дир. Я. Іванкова, хор церкви Пресв. Богородиці під дир. Й. Пачовського, хор церкви св. Йосифа (дир. Ю. Позняк) і катедральний хор „Славута". Як фінал усі хори виконали під дир. д-р Я. Кокорудза „Молитву за Україну" (слова Т. Курпіти і музика М. Федорова). Як солісти виступали пані Лиліян Опихана-Айвз і д-р Іван Рудавський.

Одинадцятрічний юнак, піяніст-віртуоз Богдан Сперкач захоплював майстерною грою на фортепіяні, виконавши ряд музичних творів.

Підготова ко концерту

Напередодні концерту проведено велику підготовчу інформативно працю не лише серед українського середовища, але й поза ним. Місцеві щоденники і деякі тижневики згадали про концерт ще перед його відбуттям. Так само телевізійні станції (головно НБС) передали кілька разів у вістях повідомлення про концерт, провівши інтерв'ю з організаторами ювілейного відзначення та висвітливши деякі кадри з танків українських дітей.

Та найбільшою несподіванкою для українців було, коли в суботу 20 травня НБС на п'ятому каналі передало двічі репортаж свого кореспондента з Риму про постать і працю Кардинала Кир Йосифа Сліпого. Це мабуть вперше на екранах американської телевізії з'явилася патріярша постать нашого Первоієрарха під час служіння в Римі та деякі інші кадри. Цю телевізійну програму знято під час останніх Великодніх відправ у Римі.

Осягнено ціль збірки

З приводу святкувань ювілейний комітет провів також збірку на цілі Українського Католицького Університету в Римі. Збірка дала у висліді вище 26 тисяч долярів, себто понад проєктовану суму 25 тисяч. Між 550 жертводавцями є сім родин, які стали фундаторами, склавши суму тисячу долярів або більше. Ними є д-р Петро і Галина Харук (3 тисячі) та по тисячу долярів пожертвували — Петро Паньків з дружиною, Андрій і Марія Волос, д-р Ярослав Кокорудз, д-р Павло і Юлія Сидор, д-р Степан Войтович, Петро і Стефанія Пуцило. Деякі пожертви ще надходять і вони будуть включені в остаточну суму, яка буде вислана до Риму.

Для популяризації ювілею багато причинилося і спеціяльне видання „Верховний Архиєпископ Кардинал Кир Йосиф Сліпий — Ювілейна Книга", яка містить матеріяли українською і англійською мовами. Книга появилася за редакцією д-р Василя Маркуся і технічно була виконана Василем Здебелюком.

Ювілейна книга має 96 сторінок та 64 ілюстрації. Поруч з монографією „Маємо Кардинала" у видавництві „Свободи", це є найповніша досі опублікована праця про нашого Верховного Архиєпископа. Ювілейна книга в розпродажі коштуватиме два дол.

Організаційний Комітет

Ювілейний комітет постав з ініціятиви парохії святого Йосифа і його очолив д-р Петро Харук. Парох церкви св. Йосифа о. Йосип Шарий був ініціятором і промотором багатьох акцій і сміливих задумів. Багато праці вклали голови поодиноких комісій, як як Юліян Позняк (програмова), Іван Гавалюк (розпродажа квитків), Катерина Іваник і д-р Павло Турула (інформація), Анна Козира (збіркова), Володимир Савків (технічне переведення концерту), Мирон Наваринський (скарбник) і Ольга Козак (секретар). Кількадесять інших громадян з різних парохій присвятили свій час й енергію для успішного проведення свята й збіркової акції.

НА КОНЦЕРТІ В ЧЕСТЬ ВЕРХОВНОГО АРХИЄПИСКОПА І КАРДИНАЛА ЙОСИФА В ШИКАГО

Злучений хор виконує фінале на концерті в пошану Блаженнішого Кир Йосифа Сліпого. Диригує д-р Ярослав Кокорудз

ПОВІДОМЛЕННЯ

Подаю до відома всім сталим мешканцям Глен Спей, Н.Й. й околиці і всім приїжджим гостям, що Їх Ексцеленція Кир Йосиф Шмондюк, єпископ Стемфорду, іменував мене адміністратором новозбудованої Української Католицької Церкви св. ВОЛОДИМИРА в Глен Спей, Н. Й.

Перша св. Служба Божа відбудеться в дні 18-го червня 1967 року о год. 11-ій рано.

Слідуючі св. Служби Божі будуть відправлятися щодня о год. 7-ій рано, а в неділі і свята о год. 11-ій.

о. Степан Клепарчук
адміністратор Укр. Кат. Церкви св. Володимира в Глен Спей, Н. Й.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ПОМИЛКОВА ВІСТКА

У „Свободі з дня 20 травня 1967 р. появилося повідомлення ОбВУА, в якому сказано, що дня 3-го і 4-го червня 1967 р., в Філядельфії, в готелі Бенджамін Френклін, відбудеться З'їзд членів І-ої Української Дивізії УНА . . .

Крайова Управа Братства кол. Вояків 1-ої Української Дивізії УНА в ЗДА подає до відома, що ніякий З'їзд членів 1-ої Української Дивізії УНА не був і не є плянований Крайовою Управою Б-ва в ЗДА на день 3-го і 4-го червня. Крайовий З'їзд нашого Б-ва, як це вже було подано свого часу в нашій пресі, відбудеться цього року восени.

Одночасно заохочуємо сердечно кол. вояків 1-ої Української Дивізії УНА в ЗДА взяти в міру спромоги участь в імпрезах, що їх в поданій даті влаштовує ОбВУА у Філядельфії, зокрема в бенкеті і вояцьких вечерницях.

За Крайову Управу
В. Заброцький
голова
М. Ліщинський
секретар
Філядельфія

Ділимося сумною вісткою
з Родиною, Приятелями, Знайомими і Земляками
з Лисятич і Стрийщини,
що дня 31-го травня 1967 року упокоївся в Бозі,
наш Найдорожчий
ЧОЛОВІК, БРАТ, СТРИЙКО, ШВАҐЕР І КУЗИН

сл п.

інж. ДАМ'ЯН ПЕЛЕНСЬКИЙ

дипломований інженер хемії, доцент і секретар Професорської Ради Технічно-Господарського Інституту у Мюнхені, бувший УСС, хорунжий УГА, пластун сеніор.

ПОХОРОН відбудеться у понеділок, 5-го червня 1967 року у Мюнхені, Німеччина.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Горем прибиті:

ОЛЬГА — дружина
АННА — сестра на Україні
ЛІДІЯ ПАСЛАВСЬКА — братанка з родиною
СОФІЯ ПЕЛЕНСЬКА — братова
Інж. РОМАН РАКОВСЬКИЙ з родиною — кузин
Інж. ЯРОСЛАВ РАКОВСЬКИЙ з родиною — кузин

Дня 27-го травня 1967 року після короткої, але важкої недуги, на 63-му році життя, упокоївся в Ню Йорку

бл. п.

ВОЛОДИМИР ФЕДОРУК

учасник Визвольних Змагань, поручник І Української Дивізії, громадський і шкільний діяч на Золочівщині, учитель української гімназії в Берхтесґадені
про що сповіщають, прибиті глибоким смутком і скорботою, Друзі та осиротіла Родина:
ЛЕВ ФЕДОРУК — брат (в Іркутську)
АННА ФЕДОРУК — дружина
ЛЕВ ФЕДОРУК — син
ІРЕНА-МСТИСЛАВА ФЕДОРУК — донька
ДАНИЛО ФЕДОРУК — син
ГАЛИНА-ЄЛИСАВЕТА ФЕДОРУК — донька

ПОХОРОН відбувся 1-го червня 1967 року о 1-ій годині по пол. з похоронного заведення Дж. Синковського, 1221 Парк Авеню, Бронкс, Н. Й.

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Приятелями, що дня 23-го квітня 1967 року померла на 88 році життя, прийнявши Найсвятіші Тайни
наша Найдорожча СЕСТРА, ТЕТА і БАБУНЯ

ЛЕОНТИНА ЛИСИНЕЦЬКА

ПОХОРОН відбувся дня 25-го квітня 1967 р. в Космачі, Західня Україна.

Горем прибиті:

КСЕНЯ ДОБРЯНСЬКА — сестра
ЛЮБА СЕМКІВ з родиною — сестрінка
ЛЕВ ДОБРЯНСЬКИЙ з родиною — сестрінок

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. д-ра **ОЛЕГА ДОРОЖИНСЬКОГО**
складають на Католицький Університет у Римі
по 25.00 долярів —
Наталя й Роман МАЦЬКІВ
Софія ТЕСЛЮК
Теодозія ПАВЛИК
по 10.00 долярів —
Іванна БЕНЦАЛЬ

ДО ЗУСТРІЧІ З Д-РОМ ВОЛОДИМИРОМ КУБІЙОВИЧЕМ У ТОРОНТІ

Торонто. — Як повідомлялось, у суботу 3-го червня ц. р., о 7 г. 30 хв., в залі готелю „Роял Йорк" на вулиці Квін Захід 768, відбудеться товариська Зустріч з головним редактором „Енциклопедії Українознавства" професором д-ром Володимиром Кубійовичем. Ця Зустріч відбудеться з ініціятиви Патронату Осередку НТШ в Сарселі, у Франції, який постійно діє в Торонті. Для зацікавлених подаємо також число телефону в готелі, де відбудеться Зустріч: ЕМ-3-2748. Після короткого перебування в Торонті, проф. д-р Вол. Кубійович повернеться знову до Джерзі Сіті, де в приміщеннях Гол. канцелярії УНСоюзу він продовжує опрацьовувати матеріяли для „ЕУ", видання УНСоюзу англійською мовою.

ПЕРШІ ГРАДУАНТИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В МАНІТОБСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Вінніпеґ. — Тут відбулася 25-го травня 1967 р. конвокація Манітобського університету для наділення академічних диплbackомів цьогорічним випускникам університету. Між тими, що одержали ступінь бакаляра філософії, є два випускники, які студіювали українську мову для отримання диплому: Ждан Володимир Рудницький, Б. А. з українознавства як головного предмету, та Лев Курдидик, Б.А. з української мови й літератури як побічного предмету студій. Рудницький і Курдидик — два перші випускники Манітобського університету, що присвятилися українознавству в часі університетських студій. Перший з них одержав нагороду з українознавства, уфундовану Клюбом Українських Професіоналістів і Підприємців.

ВШАНОВАНО Д-РА М. І. МАНДРИКУ З НАГОДИ 80-РІЧЧЯ

Вінніпеґ. — Тут відбулася у приміщенні Міської Радниці церемонія відзначення ювілею 80-річчя з дня народження поета, критика й громадського діяча, віцепрезидента УВАН д-ра М.І. Мандрики. В імені міста вручив Ювілянтові Почесну Грамоту Признання посадник Степан Дзюба. Від Української Наукової Ради вітав проф. Яр. Рудницький і вручив йому признану ще в березні Срібну Шевченківську Медалю. Дякуючи за ці відзначення, д-р Мандрика відчитав свою поему про Вінніпеґ і передав її, разом із збіркою поезій, Степанові Дзюбі, який обіцяв примістити працю д-ра Мандрики в новоствореному міському музеї. В церемонії крім радного С. Рибчука взяли участь члени Президії УВАН і Наукової Ради: сенатор П. Юзик, проф. М. Боровський, Ольга Войценко й д-р М. Марунчак.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

СУБОТА, 3-го ЧЕРВНЯ 1967 р.

БРУКЛИН, Н. Й. Піврічні збори Т-ва Б. Хмельницького — 158 Відд. в залі УНДому, 216-218 Grand St. о год. 8-ій веч. Управа просить всіх чл. точно прибути на збори, вплатити вкладки і розмети за померших членів найдалі до 25 кожного місяця та привести з собою кандидатів у члени УНС і Т-ва. — Ю. Сокол, предс., М. Кіт, рек. секр.